

Ylijärven ja Peltojärven verkkokoekalastukset elo-syyskuussa 2023

20.10.2023 Jukka Korpivuoma

Sisällys

Taustaa.....	3
Järvien sijainti ja yksilötiedot.....	3
Koekalastukset	4
Koekalastuksessa käytetyt verkot	4
Koekalastustulokset	5
Ylijärvi	5
Koekalastus 18.-19.8.2023	5
Koekalastus 2.-3.9.2023	6
Peltojärvi.....	8
Koekalastus 1.-2.8.2023	8
Koekalastus 14.-15.8.2023	9
Yhteenveto ja suositukset jatkotoimille.....	12
LIITTEET.....	13

Taustaa

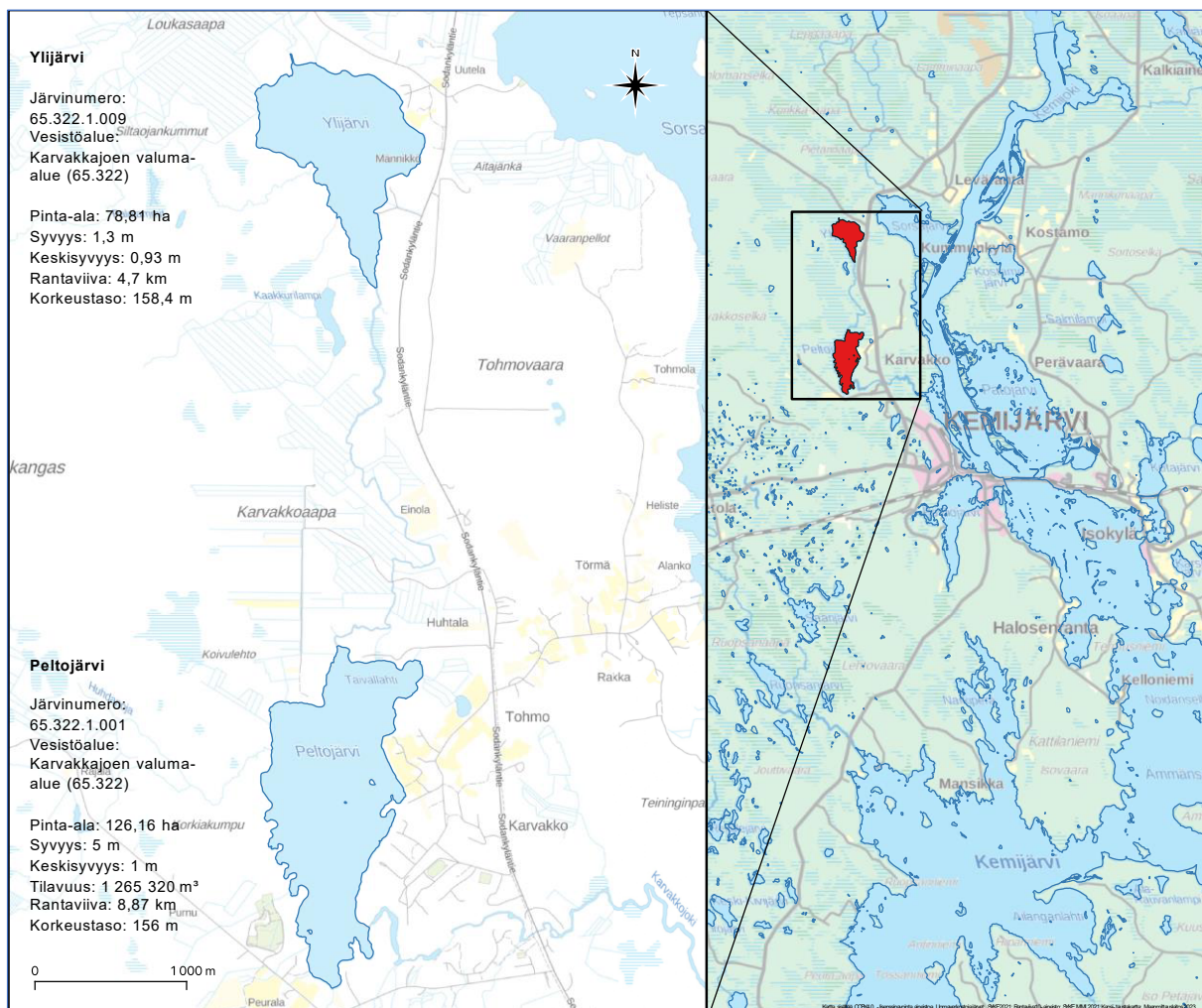
Pelto- ja Ylijärven koekalastukset ovat osa Kemijärven osakaskunnan toteuttamaa hanketta, joka liittyy *Vesiensuojelun tehostamisohjelmaan 2019 – 2023*. Tehostamisohjelman tavoitteena on vesienhallinnan edistämisen ja vesistökuormituksen vähentämisen avulla parantaa vesistöjen ekologista tilaa.

Kalastorakenne indikoi osaltaan vesistön tilaa ja sillä voi olla keskeinen rooli vesistön rehevöitymisessä sekä järven sisäisen kuormituksen ylläpitäjänä ja leväkukinnoissa silloinkin, kun ulkoinen kuormitus on jo vähentynyt tai loppunut.

Tämä selvitys kuvaa Yli- ja Peltojärven kalastorakenteita elo-syyskuussa 2023 tehtyjen verkkokoekalastusten tulosten kautta.

Lopussa on suosituksia kalastorakenteen tilan parantamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi.

Järvien sijainti ja yksilötiedot

Kuva 1. Ylijärvi ja Peltojärvi. Järvien perustiedot Järviwikiin mukaisesti (<https://www.jarviwiki.fi>).

Koekalastukset

Kummankin järven koekalastukset tehtiin kummallakin järvellä kaksi siten, että verkot laskettiin pyyntiin satunnaisessa järjestyksessä neljään eri paikkaan yhtä pyyntikertaa kohti. Verkot laskettiin pyyntiin illalla klo 19-20 välisenä aikana ja koettiin aamulla niin, että ne olivat pyynnissä noin 12 tuntia.

Ylijärvellä verkkojen asettelu pyyntiin oli haastavaa järvessä kauttaaltaan esiintyvien vesikasvien vuoksi. Paikallisena oppaana toimi järven rannalla asuva Eino Kaipainen. Peltojärvellä ei vastaavaa ongelmaa ollut, matalia lahtia ja jokisuiden alueita lukuun ottamatta.

Saaliista määriteltiin solmuvälikohtaisesti kalalaji ja kalojen keskimitat.

Koekalastuksessa käytetyt verkot

Osa verkoista koostui kahdesta solmuväliltään erilaisesta 15 metrin paneelista, jotka oli liitetty yhteen yhdeksi 30 metrin pituiseksi verkoksi. Kaikkien verkkojen korkeus oli 1,8 m. Saaliit kirjattiin 30 metrin verkon mukaan niin, että 15 metrin pituisen verkkopaneelin saaliit kerrottiin kahdella.

Alla käytettyjen verkkojen solmuvälit ja pituudet.

solmuväli (mm)	pituus (m)	huom.
8	15	yhteenliitetty
10	"	
12	"	yhteenliitetty
15	"	
20	"	yhteenliitetty
25	"	
30	30	
35	30	
40	15	yhteenliitetty
45	"	
50	15	yhteenliitetty
55	15	
60	30	
65	30	
70	30	

Koekalastustulokset

Ylijärvi

Koekalastus 18.-19.8.2023

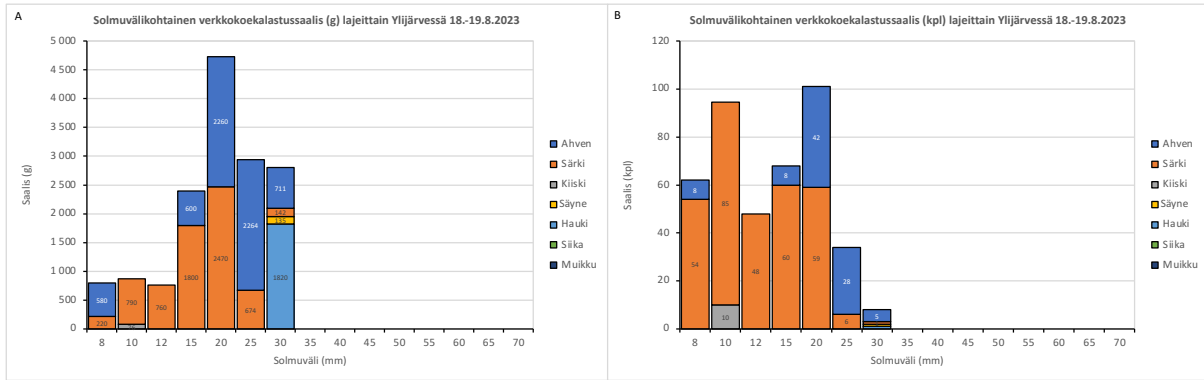
Ylijärven kokonaissaalis 18.-19.8.2023 tehdyssä verkkokoekalastuksessa oli 15,3 kg ja 416 kpl kaloja. Saalislajit olivat ahven, särki, kiiski, säyne ja hauki. Yksikkösaalis oli 1 020 g/verkko ja 28 kpl/verkko. Paino- ja lukumäärältään runsain laji oli särki. Särkikalajien osuus saaliin biomassasta oli 46 % ja yksilömäärästä 76 %. Petokalajien osuus saaliin biomassasta oli 65 % ja yksilömäärästä 22 %. Koekalastuksen kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain on esitetty taulukossa (taulukko 1).

Taulukko 1. Ylijärven kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain 18.-19.8.2023.

Laji	Kokonaissaalis (g)	Yksikkösaalis (g/verkko)	Biomassaosuus (%)	Kokonaissaalis (kpl)	Yksikkösaalis (kpl/verkko)	Lukumääräosuus (%)
Ahven	6 415	428	42 %	91	6	22 %
Särki	6 856	457	45 %	313	21	75 %
Kiiski	76	5	0,5 %	10	1	2 %
Säyne	135	9	1 %	1	0,1	0,2 %
Hauki	1 820	121	12 %	1	0,1	0,2 %
Siika	0	0	0 %	0	0	0 %
Muikku	0	0	0 %	0	0	0 %
Yhteensä	15 302	1 020	100 %	416	28	100 %
Ahvenkalat	6 491	433	42 %	101	7	24 %
Särkikalat	6 991	466	46 %	314	21	76 %
Lohikalat	0	0	0 %	0	0	0 %
Ahven > 15 cm	6 415	428	42 %	91	6	22 %
Petokalat	9 899	660	65 %	92	6	22 %

Huom. Ylijärven kokonaissaaliissa ei ole otettu huomioon yhtä 30 mm:n verkolla saatua arviolta 8 kg:n painoista haukea, joka vapautettiin.

Painomääräisesti ja kappalemääräisesti saalista saatiin eniten 20 mm:n verkolla. Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon ja kappalemäärän mukaan lajeittain on esitetty kaaviossa (kuva 2).

Kuva 2. Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon (A) ja kappalemäärän mukaan (B) lajeittain Ylijärvässä 18.-19.8.2023.

Koekalastus 2.-3.9.2023

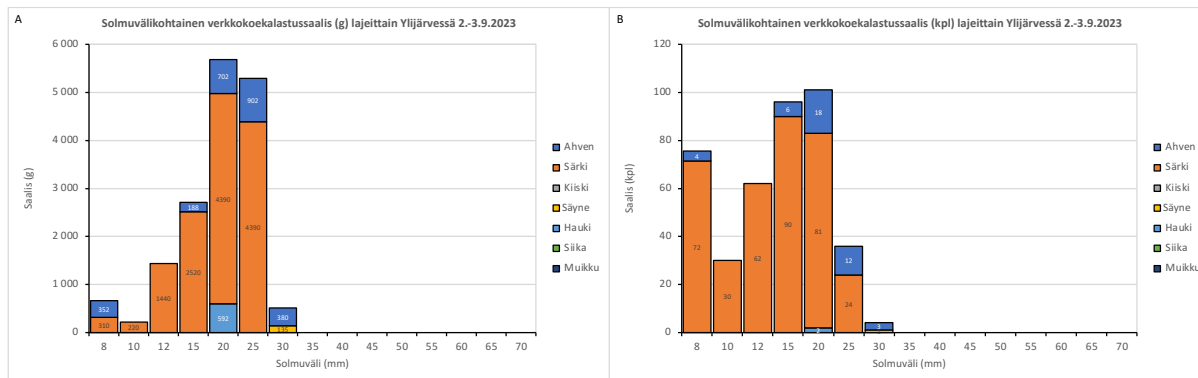
Ylijärven kokonaissaalis 2.-3.9.2023 tehdyssä verkkokoekalastuksessa oli 14,8 kg ja 404 kpl kaloja. Saalislajit olivat ahven, särki, säyne ja hauki. Yksikkösaalis oli 986 g/verkko ja 27 kpl/verkko. Paino- ja lukumäärältään runsain laji oli särki. Särkikalajien osuus saaliin biomassasta oli 79 % ja yksilömäärästä 89 %. Petokalajien osuus saaliin biomassasta oli 21 % ja yksilömäärästä 11 %. Koekalastuksen kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain on esitetty taulukossa (taulukko 2).

Taulukko 2. Ylijärven kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain 2.-3.9.2023.

Laji	Kokonaissaalis (g)	Yksikkösaalis (g/verkko)	Biomassaosuus (%)	Kokonaissaalis (kpl)	Yksikkösaalis (kpl/verkko)	Lukumääräosuus (%)
Ahven	2 524	168	17 %	43	3	11 %
Särki	11 540	769	78 %	358	24	89 %
Kiiski	0	0	0 %	0	0	0 %
Säyne	135	9	1 %	1	0,1	0,2 %
Hauki	592	39	4 %	2	0,1	0,5 %
Siika	0	0	0 %	0	0	0 %
Muikku	0	0	0 %	0	0	0 %
Yhteensä	14 791	986	100 %	404	27	100 %
Ahvenkalat	2 524	168	17 %	43	3	11 %
Särkikalat	11 675	778	79 %	359	24	89 %
Lohikalat	0	0	0 %	0	0	0 %
Ahven > 15 cm	2 524	168	17 %	43	3	11 %
Petokalat	3 116	208	21 %	45	3	11 %

Huom. Ylijärven kokonais- ja yksikkösaaliissa ei ole otettu huomioon 25 mm:n verkolla saatua yhtä 346 mm:n pituista ja 670 g:n painoista ahventa eikä 1 000 mm:n pituista ja 5 790 g:n painoista haukea.

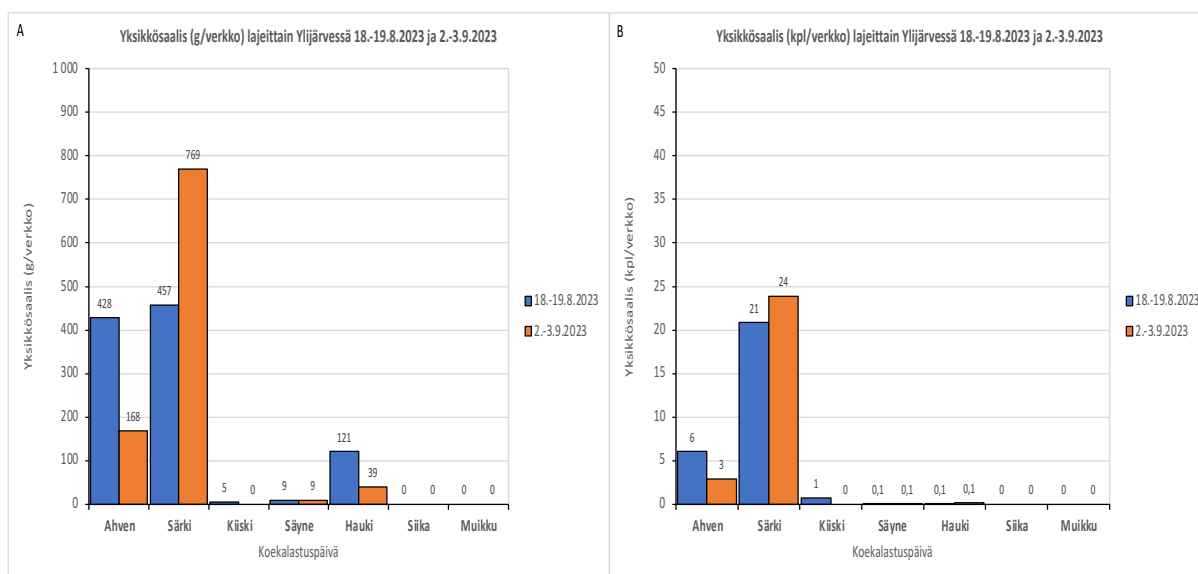
Painomääräisesti ja kappalemääräisesti saalista saatiin eniten 20 mm:n verkolla. Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon ja kappalemäärän mukaan lajeittain on esitetty kaaviossa (kuva 3).

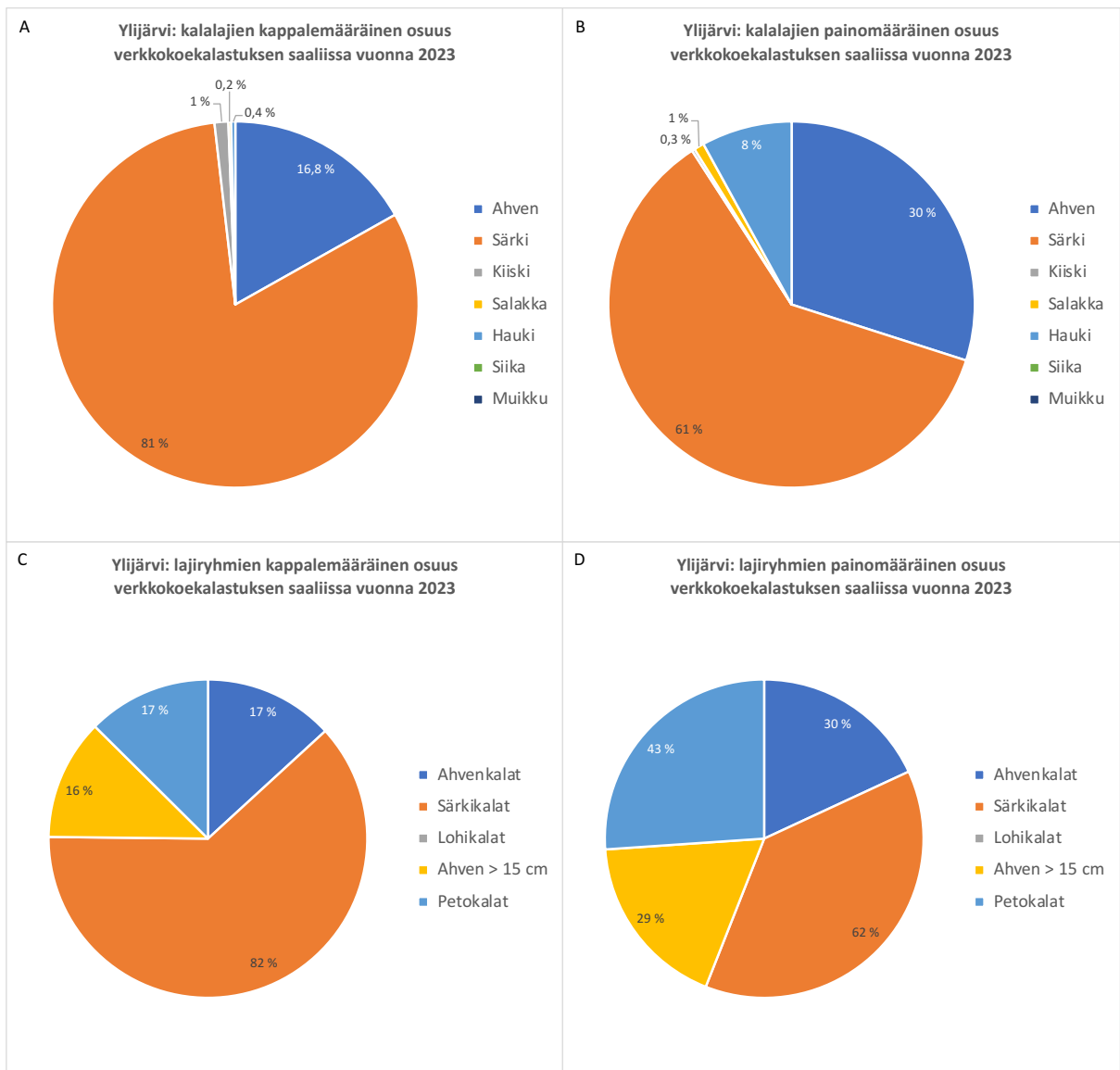
Kuva 3. Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon (A) ja kappalemäärän mukaan (B) lajeittain Ylijärvässä 2.-3.9.2023.

Ahvenen, särjen ja hauen painomääräinen saalis vaihteli paljon koekalastuskertojen välillä. Ylijärven verkkokoekalastusten paino- ja kappalemääräiset yksikkösaaliit lajeittain elosyyskuussa 2023 on esitetty kaaviossa (kuva 4).

Koekalastusten tulosten perusteella Ylijärven kalasto on särkikalavoittoinen. Yhdistetyssä koekalastussaaaliissa särjen kappalemääräinen osuus oli 81 % ja painomääräinen osuus 61 % kokonaissaaliista ja lajiryhmittäisesti tarkasteltuna vastaavasti 82 % ja 62 %. Petokalojen (hauki ja yli 15 cm:n pituinen ahven) lajiryhmittäinen osuus oli kappalemääräisesti 17 % ja painomääräisesti 43 % kokonaissaaliista. Ylijärven verkkokoekalastusten kappalemääräiset ja painomääräiset osuudet lajeittain ja lajiryhmittäin vuoden 2023 koekalastusten yhdistetyssä aineistossa on esitetty kaaviossa (kuva 5).

Kuva 4. Ylijärven verkkokoekalastusten painomääräiset (A) ja kappalemääräiset (B) yksikkösaaliit lajeittain elosyyskuussa 2023.

Kuva 5. Ylijärven verkkokoekalastusten kappalemääräiset (A, C) ja painomääräiset (B, D) osuudet lajeittain ja lajiryhmittäin vuoden 2023 koekalastusten yhdistetyssä aineistossa.

Ylijärven koekalastuspaikat 18.8.-3.9.2023 ilmenevät liitteestä 1.

Peltojärvi

Koekalastus 1.-2.8.2023

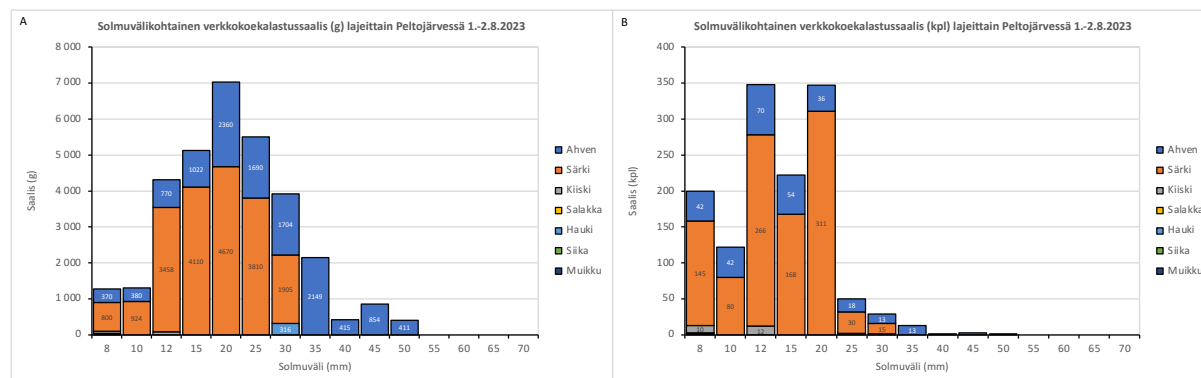
Peltojärven kokonaissaalis 1.-2.8.2023 tehdyssä verkkokoekalastuksessa oli 32,2 kg ja 1 336 kpl kaloja. Saalislajit olivat ahven, särki, kiiski, salakka, hauki ja muikku. Yksikkösaalis oli 2 156 g/verkko ja 89 kpl/verkko. Paino- ja lukumäärältään runsain laji oli särki. Särkikalojen osuus saaliin biomassasta oli 61 % ja yksilömäärästä 76 %. Petokalojen osuus saaliin biomassasta oli 31 % ja yksilömäärästä 6 %. Koekalastuksen kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain on esitetty taulukossa (taulukko 3).

Taulukko 3. Peltojärven kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain 1.-2.8.2023.

Laji	Kokonaissaalis (g)	Yksikkösaalis (g/verkko)	Biomassaosuus (%)	Kokonaissaalis (kpl)	Yksikkösaalis (kpl/verkko)	Lukumääräosuus (%)
Ahven	12 124	808	38 %	293	20	22 %
Särki	19 677	1 312	61 %	1 015	68	76 %
Kiiski	148	10	0,5 %	22	1	2 %
Salakka	64	4	0,2 %	4	0,3	0,3 %
Hauki	316	21	1 %	1	0,1	0,1 %
Siika	0	0	0 %	0	0	0 %
Muikku ¹	10	0,6	0,03 %	2	0,1	0,15 %
Yhteensä	32 334	2 156	100 %	1 336	89	100 %
Ahvenkalat	12 272	818	38 %	315	21	24 %
Särkikalat	19 741	1 316	61 %	1 019	68	76 %
Lohikalat	5	0,3	0,02 %	1	0,1	0,1 %
Ahven > 15 cm	9 583	639	30 %	85	6	6 %
Petokalat	9 899	660	31 %	86	6	6 %

Painomääräisesti eniten saalista saatiin 20 mm:n verkolla ja kappalemääräisesti 12 mm:n ja 20 mm:n verkoilla. Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon ja kappalemäärän mukaan lajeittain on esitetty kaaviossa (kuva 6).

Kuva 6. Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon (A) ja kappalemäärän mukaan (B) lajeittain Peltojärnessä 1.-2.8.2023.

Koekalastus 14.-15.8.2023

Peltojärven kokonaissaalis 14.-15.8.2023 tehdyssä verkkokoekalastuksessa oli 17,8 kg ja 742 kpl kaloja. Saalislajit olivat ahven, särki, kiiski, salakka, hauki ja siika. Yksikkösaalis oli 1 184 g/verkko ja 49 kpl/verkko. Painomäärältään runsain laji oli ahven ja kappalemäärältään särki. Ahvenkalojen osuus saaliin biomassasta oli 60 % ja yksilömäärästä 39 %. Särkikaloiden osuus

¹ Muikun ikä 0+ (1-kes.)

saaliin biomassasta oli 36 % ja yksilömäärästä 61 %. Petokalojen osuus saaliin biomassasta oli 62 % ja yksilömäärästä 14 %.

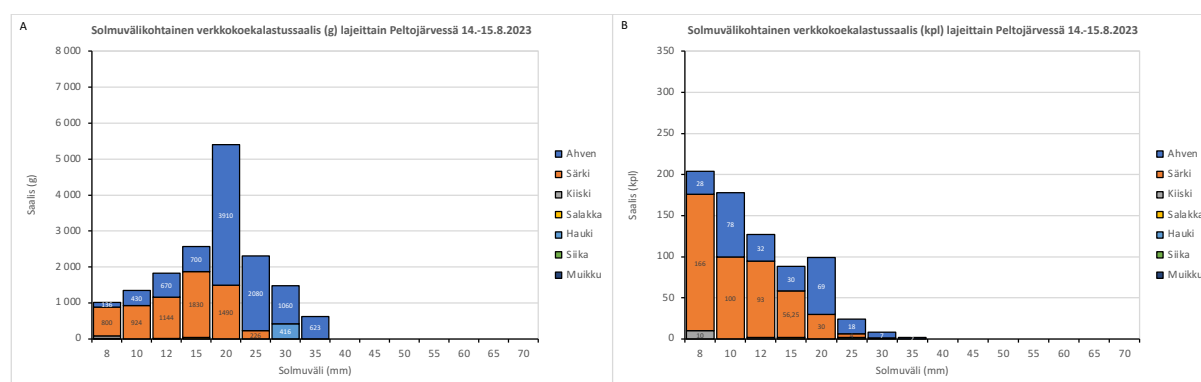
Koekalastuksessa saadun planktonsiian ikä oli 4-kesäinen (koko 80g/210 mm).

Koekalastuksen kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain on esitetty taulukossa (taulukko 4).

Taulukko 4. Peltojärven kokonaissaaliit, yksikkösaaliit ja prosenttiosuudet kalalajeittain 14.-15.8.2023.

Laji	Kokonaissaalis (g)	Yksikkösaalis (g/verkko)	Biomassaosuus (%)	Kokonaissaalis (kpl)	Yksikkösaalis (kpl/verkko)	Lukumääräosuus (%)
Ahven	10 629	709	60 %	275	18	37 %
Särki	6 414	428	36 %	449	30	60 %
Kiiski	98	7	1 %	14	1	2 %
Salakka	40	3	0 %	2	0,1	0,3 %
Hauki	416	28	2 %	1	0,1	0,1 %
Siika ²	160	11	1 %	2	0,1	0,3 %
Muikku	0	0	0 %	0	0	0 %
Yhteensä	17 757	1 184	100 %	742	49	100 %
Ahvenkalat	10 727	715	62 %	289	19	39 %
Särkikalat	6 454	430	37 %	451	30	61 %
Lohikalat	170	11	1 %	4	0,1	0,3 %
Ahven > 15 cm	10 629	709	60 %	107	7	14 %
Petokalat	11 045	736	62 %	108	7	14 %

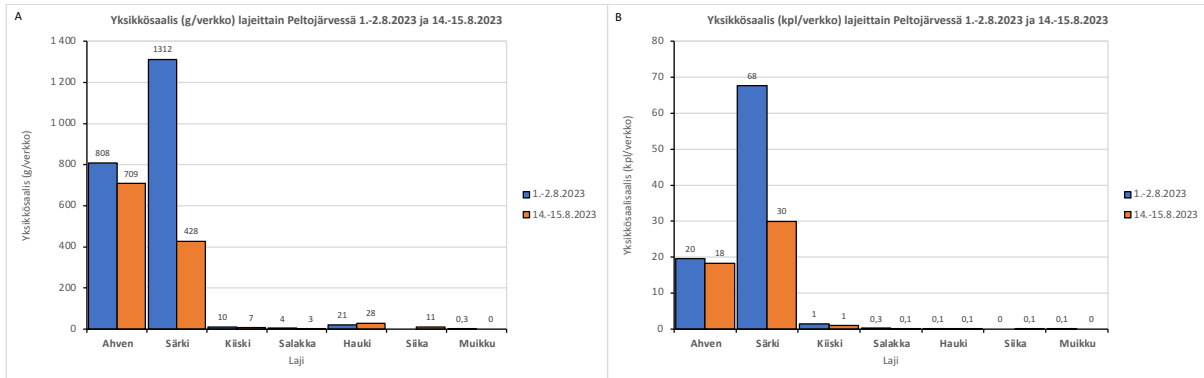
Painomääräisesti eniten saalista saatiin 20 mm:n verkolla ja kappalemääräisesti 8 mm:n verkolla Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon ja kappalemäärän mukaan lajeittain on esitetty kaaviossa (kuva 7).

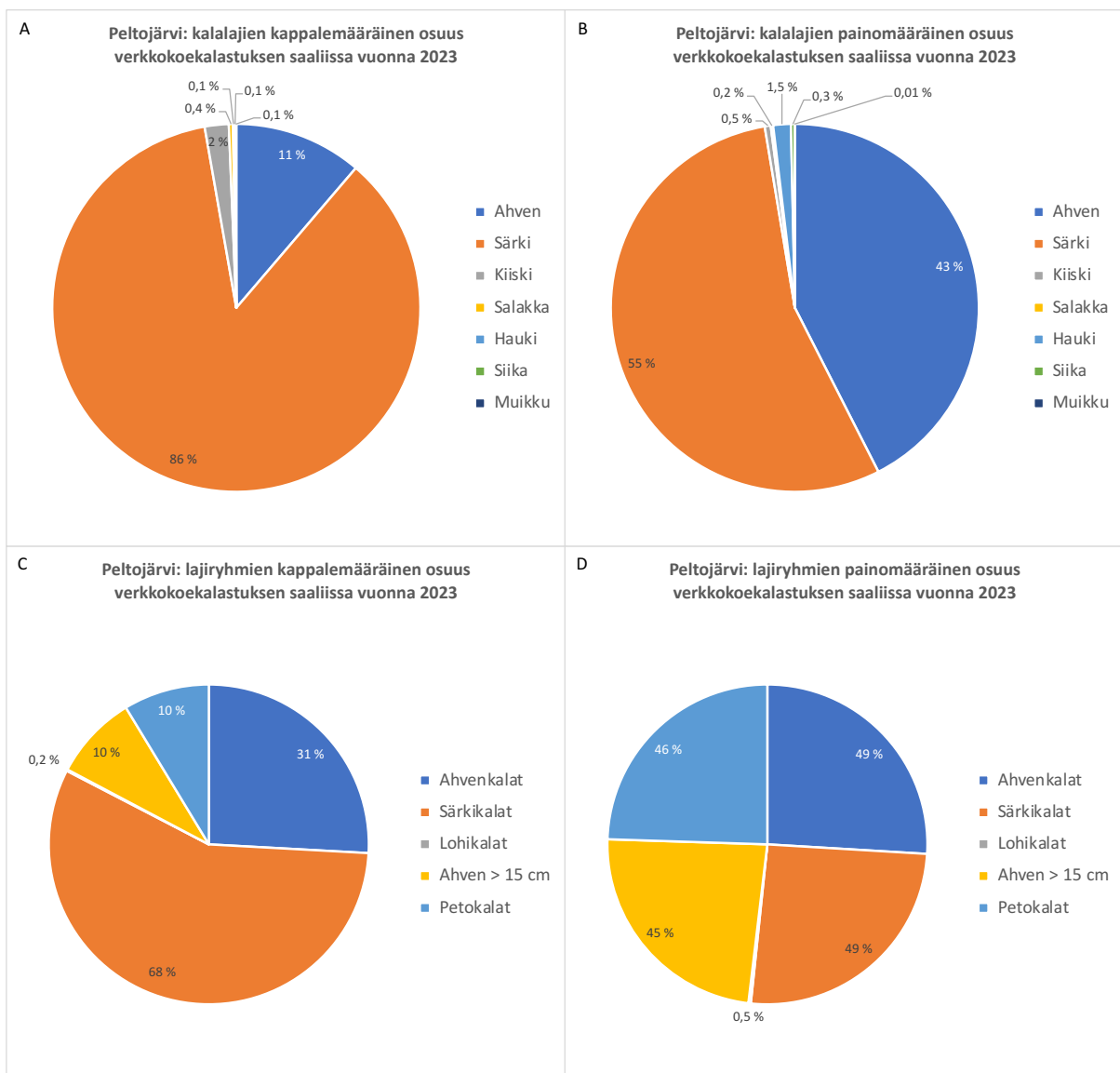
Kuva 7. Solmuvälikohtainen verkkokoekalastussaaalis painon (A) ja kappalemäärän mukaan (B) lajeittain Peltojärven 14.-15.8.2023.

Särjen paino- ja kappalemääräinen saalis vaihteli paljon koekalastuskertojen välillä. Muiden lajien saalissa vaihtelua ei juurikaan ollut. Peltojärven verkkokoekalastusten paino- ja kappalemääräiset yksikkösaaliit lajeittain elo-syyskuussa 2023 on esitetty kaaviossa (kuva 8).

² Siika; planktonsiika, ikä 3+ (4-kes.)

Kuva 8. Peltojärven verkkokoekalastusten painomääräiset (A) ja kappalemääräiset (B) yksikkösaaliit lajeittain elokuussa 2023.

Kuva 9. Peltojärven verkkokoekalastusten kappalemääräiset (A, C) ja painomääräiset (B, D) osuudet lajeittain ja lajiryhmittäin vuoden 2023 koekalastusten yhdistetyssä aineistossa.

Koekalastusten tulosten perusteella Peltojärven kalasto on särkikalavoittoinen. Yhdistetyssä koekalastussaaliissa särjen kappalemääräinen osuus oli 86 % ja painomääräinen osuus 55 % kokonaissaaliista ja lajiryhmittäisesti tarkasteltuna vastaavasti 68 % ja 49 %. Petokalojen (hauki ja yli 15 cm:n pituinen ahven) lajiryhmittäinen osuus oli kappalemääräisesti 10 % ja painomääräisesti 46 % kokonaissaaliista. Peltojärven verkkokoekalastusten kappalemääräiset ja painomääräiset osuudet lajeittain ja lajiryhmittäin vuoden 2023 koekalastusten yhdistetyssä aineistossa on esitetty kaaviossa (kuva 9).

Peltojärven koekalastuspaikat 2.-15.8.2023 ilmenevät liitteestä 2.

Yhteenveto ja suositukset jatkotoimille

Ylijärven ja Peltojärven kalastot ovat selkeästi särkikalavoittoisia. Petokalojen (hauki ja >15 cm ahven) suhteelliset osuudet kappalemäärässä ovat Peltojärvellä 10% ja Ylijärvellä 17%. Painomääräiset osuudet ovat vastaavasti 43% ja 46%. Kaikki muu kalasto on hoitokalastuksen näkökulmasta pyynnin kohteena olevaa kalaston osaa.

Erytisesti eläinplanktonia ravintonaan käyttävien pienten särkikalojen suuri lukumääräinen osuus aiheuttaa keskikesällä klorofyllitason nousua, kun kasviplanktonia syövä eläinplankton on särkien toimesta syöty vähiin. Ravinne-epätasapainoa ja leväkukintoja lisää särkien pohjaa pöyhivä ravintokäyttäytyminen, joka vapauttaa mm pohjasedimentin fosforia kiertoon aiheuttaen järvien sisäistä kuormitusta.

Hoitokalastus

Hoitokalastus tulee kohdentaa kaloihin, joita on lukumäärältään ja massaltaan suurin osa kalastosta eli särkikaloihin ja pieniin ahveniin. Käytännössä se koskee kaloja, jotka jäävät 20 mm:n ja sitä pienempiin verkkoihin ja pyydyksiin. Samasta syystä hoitokalastus tulisi toteuttaa tehokkaasti ja ammattitaitoisesti tarkoitukseen soveltuvilla rysillä ja nuotalla, joiden perät ovat solmuväliltään tiheitä (6-8 mm).

Saaliista tulee vapauttaa kaikki hauet, siiat ja yli 18 cm:n pituiset ahvenet. Hoitokalastusta tulee toteuttaa kolmena avovesikautena ja yhteissaalistavoite tulee asettaa vähintään tasolle 100 kg/ha. Ylijärven saalistavoite olisi näin vähintään 8 000 kg ja Peltojärven saalistavoite vähintään 13 000 kg.

Rantautumis- ja veneenlaskupaikat

Peltojärvelle ei ole tällä hetkellä mahdollista tuoda hoitokalastukseen soveltuvaa kalustoa veneenlaskuun ja rantautumiseen soveltuvien paikkojen puutteen vuoksi. Esimerkiksi Kemijärven kaupungin omistama vanha uimaranta Peltojärven itäpuolella noin puolivälissä järveä tulisi kunnostaa ruoppaamalla rantaa syvemmäksi ja kunnostamalla Peltoniementieltä rantaan menevä tie. Kunnostus palvelisi järven hoitokalastusta, vapaa-ajan- ja kotitarvekalastusta sekä toimisi jälleen myös alkuperäisessä tarkoituksessaan yleisenä uimarantana.

Ylijärvelle pääsee ainoastaan yhdestä yksityisestä rannasta, josta syystä hoitokalastuksia ja muita toimenpiteitä suunniteltaessa täytyy pyytää lupa rannan käyttöön.

Imuruoppaus

Vesialueen pienimuotoinen imuruoppaus olisi suositeltava kokeilu kiintoainekuormituksen madaltamalla rajatuilla alueilla, joissa vesikasvillisuus on lisääntynyt yltäen pintaan saakka. Yksittäiset käytännön kokemukset ovat antaneet viitteitä, että kasvillisuus ei ole vuosienkaan jälkeen palautunut ruopatulle paikalle. Imuruoppauskokeilulla voisi selvittää, voisiko menetelmällä aikaansaada madaltuneisiin vesiin esimerkiksi kalojen talvehtimissyvänteitä, väyliä veneellä kulkemisen helpottamiseksi sekä soveltuuko menetelmä uimarantojen ja muiden puhdistusta tarvitsevien kohteiden hoitoon.

LIITTEET

Kuva 1) Ylijärven koekalastuspaikat 18.8.-3.9.2023

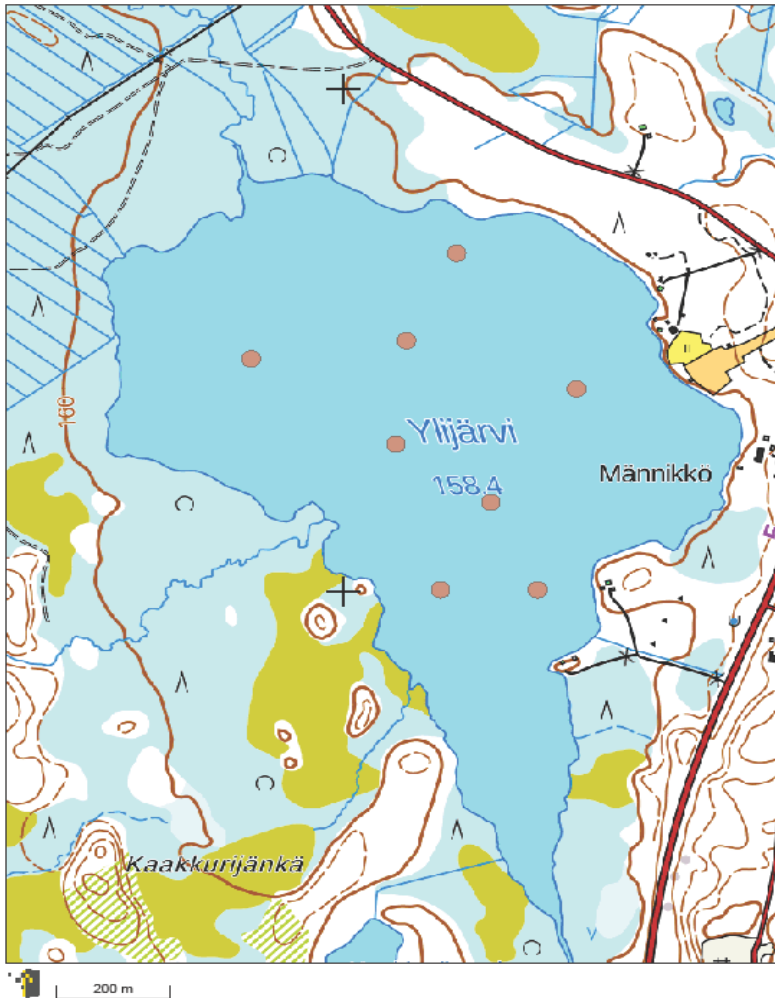
Kuva 2) Peltojärven koekalastuspaikat 2.8.-15.8.2023

Kuvat 3-4) Ylijärvi 2.9.2023

Kuvat 5) Peltojärven uimaranta 3.8.2023

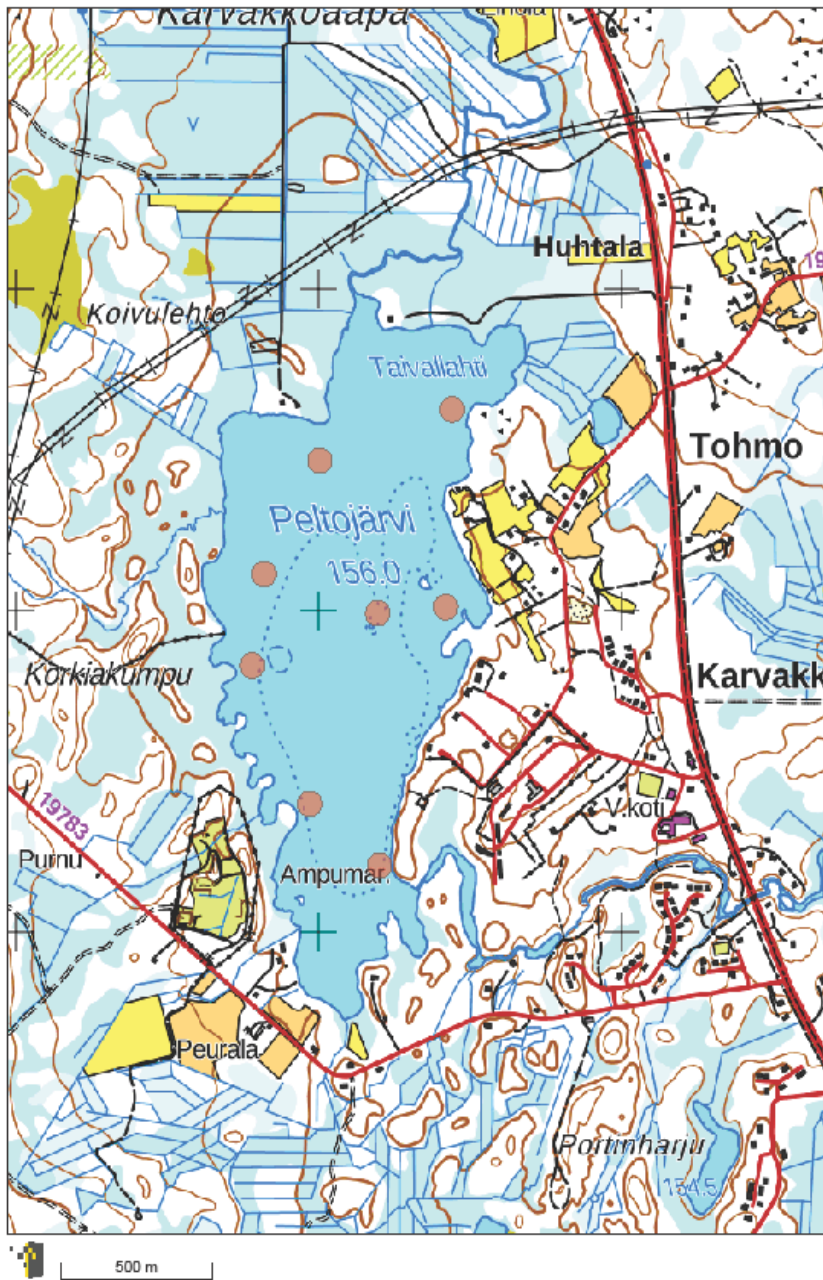
Kuva 1) Ylijärven koekalastuspaikat 18.8.-3.9.2023

2023-10-15

Kuva 2) Peltojärven koekalastuspaikat 2.-15.8.2023

2023-10-15

Kuva 3)
Ylijärvi 2.9.2023

Kuva 4) Ylijärvi 2.9.2023

Kuva 5) Peltojärven uimaranta 3.8.2023

